

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus VIII. De Concessione Præbendæ & Ecclesiæ non vacantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

per violentiam caperet possessionem. *c. 18. §. in-
super de prab. in 6. & arg. l. 7. C. Unde vi. Objic.*
Præsentatus ad beneficium, si illud occupet abs-
que institutione, hoc ipso privatur omni jure per
præsentationem acquisito. *arg. c. 5. de Elect. in 6.*
& ibi DD. ergo etiam institutus in beneficio, il-
lud occupet ante investituram, hoc ipso privatur
omni jure per Institutionem acquisito. *R. trans.*
antec. quod à multis non malè negatur, quia *cit.*
c. 5. loquitur de electo: ergo tanquam odiosum
non debet extendi ad præsentatum: *neg. conf. &*
parit. quia electus & præsentatus per acceptatio-
nem solum obtinent jus ad rem, institutus verò
jus in re: difficilius autem amittitur jus in re,
quàm jus ad rem.

TITULUS VIII.

De Concessione Præbendæ & Ec-
clesiæ non vacantis.

SUMMARIUM.

1. Quid sit libera collatio: quibus modis vacare pos-
sit Beneficium vel Ecclesia.
2. Quomodo conferri possit vacans de Jure tantum.
3. 4. 5. Beneficii nondum vacantis tam concessio
quàm promissio est irrita.
6. Debet conferri intra certum tempus.
7. Quo elapso ad quem devolvatur collatio.

UT beneficium ritè concedatur vel per liberam
collationem, vel prævia præsentatione per
institu-

institutionem, necesse est, ut prius debitò modò vacet. Quia verò Collatores & Patroni adstringuntur, ut conferant vel præsentent ad beneficia intra certum tempus, postquam vacare ceperunt, videndum nunc est, quid Juris sit, si beneficia nondum vacantia conferantur vel promittantur, & si debito tempore à cæpta vacatione non fiat collatio vel præsentatio.

Vacare autem beneficium potest triplici modo. 1. *de Facto tantum*, quando habet quidem proprietarium, qui obtinet jus & titulum in beneficio, non tamen possessorem, quia nempe vel possessionem nondum est adeptus, vel vi ab illa expulsus, vel longo tempore abest à beneficio, & ignoratur, ubi sit. 2. *de Jure tantum*, quando habet possessorem, caret tamen proprietario, ut si quis in beneficium, quod nullus obtinet in titulum, se intrudat. vel propter delictum ipso jure privatus beneficiò illud defacto occupet, & possessionem retineat. 3. *de Facto & Jure simul*, quando nec possessorem nec proprietarium habet, ut communiter contingit per mortem beneficiati, per renuntiationem expressam vel tacitam, per Professionem Religiosam, per privationem ipso Jure inductam ob delictum vel omissionis vel commissionis, vel per privationem hominis, seu per sententiam Judicis, propter homicidium simplex, perjurium Judiciale, bestialitatem, sodomiam imperfectam, deflorationem Monialis, adulterium, concubinatum scandalosum &c. beneficium auferentis. Et hæc vacatio est propriissima, secunda verò propria, prima autem, *defacto tantum*, est impropria,

pria, & Beneficium censetur propriè non vacare.

Dico 1. Beneficium vacans *de Jure tantum* 2 potest quidem conferri & promitti, non tamen possessio concedi, nisi priùs vocato possessore (modò ejus possessio non sit notoriè injusta) & prævia cognitione, an huic non competat aliquod jus in beneficio. *c. 28. de præb. in 6.* quia contra alium, priùs non auditum, nihil unquam statuendum est propter generale periculum, ne quis injustè suo jure privetur.

Dico 2. Concessio Beneficii non vacantis 3 (vel *de Facto tantum* vacantis) est ipso Jure nulla. *c. 1. 2. 7. h. t. c. 4. de donat.* Nec sufficit, si Beneficium vacet *interpretativè* h. e. si Beneficiarius solùm sit excommunicatus, suspensus, irregularis, ab hoste captus &c. & sic impeditus ab administratione, sed debet *verè* vacare.

Dico 3. Etiam promissio Beneficii nondum 4 vacantis, sive certi, sive incerti, aut proximè vacaturi, est ipso Jure nulla, etsi juramentò, vel scripturâ sit firmata, sive à collatore sive à Patrono facta. *Text. in c. 2. 3. 11. 13. h. t. c. 2. eod. in 6. Trid. s. 24. c. 19. de ref.* ubi sublatae sunt omnes *gratiæ expectativæ* in materia Beneficiorum. DD. communiter. Ratio, ut hoc modo coërceatur avaritia ac ambitio, quæ elucet in iis, qui ita præmaturè Beneficiis inhiant, & ne minus digni per importunas & intempestivas preces dignioribus præripiant beneficia: atque ut evitetur ausa optandi & captandi mortem alienam, nempe actu possidentium beneficia: sicut propter similem causam Jus Civile reprobatur pacta

de futura viventis hæreditate. Nec juramentum utpote SS. Canonibus repugnans, & in præjudicium boni publici æquè ac privatorum cedens, subsistere & promissionem firmare potest, minus scriptura, quam vocant *Signaturam*.

§ Objic. 1. Valet promissio beneficii sub his generalioribus terminis concepta, *conferam tibi Beneficium, cum potero: vel, quamprimum se facultas obtulerit. text. in c. 14. h. t.* ergo saltem valet promissio Beneficii incerti, v.g. proximè vacaturi, præsertim cum hæc promissio non præbeat ansam optandi & captandi mortem alienam. 2. Praxis habet, etiam timoratorum, ut passim vel voce, vel per *Signaturam*, promittant Beneficia proximè vacatura, tam in genere quàm in specie: ergo hoc fit valide & licitè, saltem vi consuetudinis. 3. Saltem jurata promissio tenebit & obligabit; quia omne juramentum debet servari, quod potest servari, sine peccato & præjudicio tertii: sed hoc juramentum potest servari sine peccato, quia non per se, sed solùm per accidens inducit ad optandam & captandam mortem alienam (aliàs nec ipse Papa posset absolutè dare gratias expectativas) item sine præjudicio tertii, quia nemini auferit suum jus, cum respiciat tempus, quo aliunde vacabit Beneficium. Confirmatur 1. valet pactum de futura successione in bonis viventis, licet à Jure Civili sit reprobaturum, cui adjicitur juramentum. 2. Idem pactum valet, si accedat consensus illius, de cujus hæreditate initum est, modò ille usque ad mortem perseveret in suo consensu. *l. fin. C. de pact.* ergo & valebit promissio beneficii

non-

De Concessione Præbendæ &c. 671

nondum vacantis, saltem si fiat cum consensu possessoris beneficii.

¶ ad 1. Illud *c. 14.* fuit correctum à *c. 2. h. t. in 6.* quod est Jus recentius. Et quamvis promissio beneficii incerti non det occasionem proximam optandi & captandi mortem alienam, tamen præbet aliquam, & nutrit avaritiam &c. quod sufficere potuit Legislatori, ut etiam tales promissiones illimitatè in *d. c. 2.* reprobaret & irritaret propter universale periculum *abusus*, & ad frænandam *detestandam* hominum *perversitatem, nimiam importunitatem, ambitionem improbam*, ut Pontifex loquitur. Ad 2. *dist. ant.* & per hanc promissionem, utpote irritam, conceditur aliqua spes. *C. antec.* jus ad Beneficium in promissario, vel obligatio fidelitatis aut justitiæ oritur in apparenter promittente. *N. ant. & Cons.* Ipsemet scio, beneficia, ad quæ quibusdam fuerunt data Signaturæ, postmodum sine scrupulo aliis fuisse data, præsertim à Patronis: ergo illa praxis non inducit consuetudinem legalem & veram, saltem id necdum est satis probatum. Ad 3. *N. min.* quamvis enim promittere beneficium nondum vacans non sit peccatum contra Jus Naturale, est tamen contra Jus Ecclesiasticum, quod propter bonum publicum Ecclesiarum, & aliquale saltem periculum optandi mortem alienam, avaritiæ & ambitionis speciem, non solum irritat, sed etiam *reprobat*, h. e. prohibet hujusmodi promissiones: quo Jure licèt non adstringatur Papa, adstringuntur tamen alii, & ideo promissiones sunt peccatum, consequenter & juramentum iis adjectum, quia esset vinculum iniquitatis, & ser-

yari

vari non posset sine præjudicio Juris, & Ecclesiarum periculo, non valet, nec ullam parit obligationem, sed cadit cum suo principali. Ad *Confirmat.* 1. est disparitas hæc, quòd Jus Civile pactum futuræ hæreditatis non prohibeat, sed solum irritet, & quidem ob bonum privatorum, de quorum hæreditate fit pactum, consequenter juramentum ei adjectum stare potest per se, & observari absque peccato, adeoque observandum est saltem ex virtute Religionis: e contra promissio Beneficii non vacantis est insuper prohibita à Jure Canonico, & irrita propter bonum publicum Ecclesiarum, & periculum animarum. Ad *Confirm.* 2. iterum est disparitas; quia Jus Canonicum irritat promissiones tales absolute, Jus Civile autem illa pacta solum conditionate, nisi nempe fiant cum consensu illius, de cujus hæreditate agitur. *l. fin. cit.*

6 Dico 4. Tempus quoque certum conferendis Beneficiis est præfixum: quale autem illud sit in Electivis, in *tit. de Elect.* & quale in Patronatis, in *tit. de Jure patr.* dicitur. Collativa autem, seu quæ sunt liberæ collationis, conferri debent intra 6. menses, à die cognitæ vacationis computandos, & cessante impedimento. *c. 2. & 5. h. t.* nam legitime impeditis non currit tempus. Si autem intra hoc semestre non conferunt ordinarii Collatores, devolvitur collatio ad Superiorem.

7 Quæres, ad quem Superiorem fiat devolutio collationis? R. I. Si collator inferior Episcopò, vel Capitulum Cathedrale moram committat, immediatè ad Episcopum. *c. 2. h. t.* si Episcopus per alios 6. menses non providerit, ad Archiepiscopum.

De concessione præbendæ &c. 673

Episcopum. per *c. cit.* ab hoc autem ad Prælatum
vel Patriarcham, ac demum ad Papam, & sic gra-
datim semper ad Superiorem immediatum. Nec
impeditur devolutio ad Episcopum, si collator ab
eius jurisdictione sit exemptus, quia tunc Episco-
pus tanquam delegatus Sedis Apostolicæ confert.
Clem. un. de suppl. neglig. Aliud foret, si ipsum
Beneficium esset exemptum, tunc enim devolutio
fieret immediatè ad Papam. per *c. 32. de præb. in
6. in f. R. 2.* Si collator sit Episcopus ipse, &
quidem jure proprio, fit devolutio immediatè ad
Capitulum, & primum ab hoc ad Archiepiscopum.
c. 2. cit. R. 3. Si verò Episcopus sit collator jure
extraordinario, puta privilegii, delegationis, de-
volutionis &c. immediatè ad Archiepiscopum.
Eadem devolutio & eodem modo locum habet in
casu, quo ordinarius collator Beneficium confert
indigno; quia pro illa vice amittit jus conferendi.
per *c. 32. cit.* cum idem sit, imò pejus, promo-
vere inhabilem, ac promovere nullum.

TITULUS IX.

Ne Sede vacante aliquid innovetur

SUMMARIUM.

1. Quando dicatur Sedes vacare.
2. Quid non possit Capitulum Sede vacante.
3. Quid econtra possit.
4. Maxime circa Beneficia Ecclesiastica.

PER Sedem vacantem hic intelligitur Ecclesia
Cathedralis vel Collegiata & Conventualis,
Pars I. Uu cujus